

ความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล ทักษะ และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

ประภาพร กิจดำรงธรรม¹ และจิรายุ หาญตระกูล^{2*}

^{1,2*} คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเมจอย

Personal Financial Knowledge, Attitudes and Personal Financial Management Behavior

Prapaporn Kitdamrongtam ¹ and Chirayu Hantrakul ^{2*}

^{1,2*} Faculty of Business Administration, Meajo University

Article : Research

Received: 1 September 2023

Accepted: 28 November 2023

Published: 27 December 2023

Citation: Kitdamrongtam. P., & Hantrakul. C. (2023). Personal Financial Knowledge, Attitudes and Personal Financial Management Behavior. *Modern Management Journal*, 21(2), 53-73.

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาผลกระทบของทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล 2) ศึกษาผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล 3) ศึกษาผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล โดยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยแบบสอบถาม ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง กลุ่มตัวอย่างของการวิจัย คือ ประชากรใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนจำนวน 400 ราย วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ ผลการศึกษาพบว่า 1) ทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม ด้านการลงทุน และด้านการบริหารหนี้สิน 2) ความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลจะส่งผลกระทบในเชิงลบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการออม ด้านการลงทุน และด้านการบริหารหนี้สิน 3) ความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลมีผลกระทบในเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารหนี้สินเพียงด้านเดียว

คำสำคัญ : การจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล ทักษะการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

Abstract

The objective of this research was to 1) examine the impact of personal financial management attitude on personal financial management behavior 2) examine the impact of personal financial literacy on personal financial management behavior 3) investigate the impact of personal financial literacy on the relationship between personal financial management attitudes and personal financial management behavior. Data were collected through a questionnaire, utilizing a specific purposive sampling method. The research sample comprised residents of the upper northern

region in eight provinces, totaling 400 participants. The data were analyzed using multiple regression analysis. The findings of the study revealed the following: 1) Personal financial management attitude has a positive impact on overall personal financial management behavior, encompassing six dimensions: financial goal setting, income management, expense management, saving, investment, and debt management. 2) Personal financial literacy has a negative impact on personal financial management behavior in terms of financial goal setting, income management, savings, investment, and debt management. 3) Personal financial literacy has a positive impact on the relationship between personal financial management attitude and personal financial management behavior specifically in the area of debt management.

Keywords: Personal Financial Management, Personal Financial Literacy, Personal Financial Management Attitude, Personal Financial Management Behavior

* Corresponding author Faculty of Business Administration, Meajo University

E-mail address: Ajkai2111@gmail.com

บทนำ (Introduction)

การจัดการทางการเงินส่วนบุคคลถือเป็นสิ่งสำคัญในการวางแผนการใช้ชีวิตของทุกคน เนื่องจากทุกคนจำเป็นต้องมีการจัดการเงินที่ได้รับให้เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน เพราะถ้าหากบุคคลมีรายได้ที่ไม่เพียงพอสำหรับค่าใช้จ่ายในการดำรงชีพแล้ว บุคคลดังกล่าวอาจมีแนวโน้มที่จะก่อหนี้สินส่วนบุคคลหรือหนี้ครัวเรือนเพื่อนำมาใช้จ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคสมัยปัจจุบันที่มีการพัฒนาในทุกด้าน ผู้คนเป็นเจ้าของเงินมากกว่าในอดีต สุขภาพทางการเงินที่ดีจะนำไปสู่เป้าหมายของชีวิตและความเป็นอยู่ที่ดี (Boon et al., 2011) การตัดสินใจเกี่ยวกับการเงินจะอาศัยพฤติกรรมการใช้จ่ายเงินซึ่งเป็นผลมาจากทัศนคติด้านการเงิน จากการศึกษาประเด็นทางการเงินพบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินและสุขภาวะทางการเงินที่ดีของแต่ละบุคคล (Shim et al., 2009) โดยมีหลักฐานบ่งชี้ว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินจะมาก่อนการพัฒนาพฤติกรรมจัดการทางการเงิน (Roberts & Jones, 2001) ด้วยเหตุนี้ทัศนคติการจัดการทางการเงินจึงมีส่วนในการนำไปวางแผนแนวทางปฏิบัติทางการเงินของแต่ละบุคคล (Dowling et al., 2009)

ความรู้ทางการเงินถือได้ว่าเป็นความรู้พื้นฐานที่จำเป็นสำหรับบุคคล Kenan Foundation Asia (2015) พบว่าสาเหตุหนึ่งที่ทำให้หนี้สินในครัวเรือนเพิ่มสูงขึ้นเป็นผลมาจากการที่คนโดยส่วนใหญ่ในประเทศมีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ โดยการที่บุคคลมีระดับความรู้และทักษะการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลที่ไม่ดีพอจะนำไปสู่การตัดสินใจใช้จ่ายเงินที่ไม่เหมาะสม ดังนั้นการให้ความรู้ทางการเงินแก่บุคคลในครอบครัว รวมถึงการให้ความรู้เกี่ยวกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินที่ดีจะเป็นประโยชน์ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินส่วนบุคคลและภาระหนี้สินในครัวเรือนได้ (Zakaria et al., 2012)

ประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่อยู่ในกลุ่มระบบเศรษฐกิจของตลาดเกิดใหม่ (Emerging Market) ซึ่งปัจจุบันกลุ่มประเทศตลาดเกิดใหม่มีความเชื่อมโยงทางการเงินระหว่างประเทศเพิ่มขึ้น แต่ความเชื่อมโยงทางการเงินก็อาจจะนำมาซึ่งความผันผวนของเศรษฐกิจและความเปราะบางต่อความเสี่ยงต่าง ๆ การศึกษาผลกระทบของความเชื่อมโยงทางการเงินต่อวัฏจักรเศรษฐกิจและการบริโภคของครัวเรือนในประเทศตลาดเกิดใหม่ที่ยังมีความไม่สมบูรณ์ของตลาดจึงเป็นประเด็นสำคัญที่ควรศึกษา (Rattanawararak, 2018) โดยขณะประเทศไทยกำลังเผชิญกับความท้าทายทางเศรษฐกิจและสังคมในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในส่วนของระดับหนี้สินภาคครัวเรือนมีจำนวนสูง ปัญหาการก้าวเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุอย่างรวดเร็ว รวมถึงสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ที่ผ่านมา ซึ่งส่งผลกระทบต่อภาคประชาชนและธุรกิจในวงกว้าง ปัญหาเหล่านี้ยิ่งทำให้เห็นว่าทักษะทางการเงินที่ดีจะเป็นภูมิคุ้มกันให้บุคคลสามารถบริหารจัดการการเงินของตนเองได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นการเตรียมความพร้อมให้ประชาชนมีภูมิคุ้มกันทางการเงินที่ดีจึงเป็นอีกหนึ่งประเด็นที่ควรให้ความสำคัญ (Bank of Thailand, 2020)

ภาคเหนือตอนบนประกอบด้วย 8 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดเชียงใหม่ ลำพูน ลำปาง แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย และแม่ฮ่องสอน ภาคเหนือตอนบนเป็นฐานเศรษฐกิจและแหล่งทรัพยากรที่สำคัญของภาคเหนือ เนื่องจากจังหวัดในภาคเหนือตอนบนเป็นกลุ่มเมืองท่องเที่ยวหลัก รวมถึงเป็นกลุ่มพื้นที่ตั้งโรงงานอุตสาหกรรมอาหารและชิ้นส่วนอิเล็กทรอนิกส์เพื่อส่งออก นอกจากนี้ภาคเหนือตอนบนของประเทศไทยยังมีทุนของชุมชนที่เข้มแข็ง ไม่ว่าจะเป็นระบบการศึกษา วัฒนธรรมชุมชน ภูมิปัญญาชุมชนและองค์ความรู้ต่าง ๆ ซึ่งทั้งหมดเป็นศักยภาพของชุมชนภาคเหนือตอนบนที่สามารถนำไปพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของชุมชนได้ (Siriwongwanngarm & Thitiluck, 2021) ธนาคารแห่งประเทศไทยได้ทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นอยู่ของคนในภาคเหนือ โดยธนาคารแห่งประเทศไทยได้พัฒนาการติดตามความเป็นอยู่ของคนในภาค ด้วยเครื่องชี้ต่าง ๆ ครอบคลุม 6 ด้าน ได้แก่ รายได้ การศึกษา สาธารณสุข ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน สิ่งแวดล้อม และโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งพบว่าในปี 2564-2565 ความเป็นอยู่ของคนในภาคเหนือปรับตัวดีขึ้นในหลายด้านเมื่อเทียบกับปี 2562 ซึ่งเป็นปีก่อนสถานการณ์โควิด ยกเว้นด้านรายได้ในปี 2565 ยังได้รับผลกระทบจากโควิด-19 และฟื้นตัวกลับมาไม่เต็มที่ โดยเฉพาะจังหวัดที่พึ่งพิงภาคการท่องเที่ยว และกระทบต่อสถานะหนี้และความมั่งคั่งของครัวเรือนอีกด้วย นอกจากนี้พบว่าความเป็นอยู่ของคนในภาคเหนือต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของประเทศเกือบทุกด้าน จึงเป็นโจทย์ที่ทุกฝ่ายในพื้นที่ทั้งภาครัฐและเอกชนต้องร่วมมือกันพัฒนา (Tangcharoenmunkong, 2023)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาผลกระทบของทัศนคติต่อพฤติกรรม การจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และผลกระทบของความรู้ทางการเงินที่ส่งผลต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคล รวมถึงศึกษาผลกระทบของความรู้ทางการเงินที่ส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลซึ่งยังมีงานวิจัยที่ศึกษาในประเด็นดังกล่าวยังไม่แพร่หลายมากนัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศไทยซึ่งถูกจัดอยู่ในกลุ่มประเทศพัฒนา ซึ่งเป็นประเทศที่ประชาชนโดยส่วนใหญ่ในประเทศมีความรู้ทางการเงินอยู่ในระดับที่ค่อนข้างต่ำ (Kenan Foundation Asia, 2015) โดยผลการวิจัยที่

ได้รับจะเป็นประโยชน์ต่อการกำหนดแนวทางในการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ทั้งในส่วนบุคคล รวมถึงนำไปใช้เพื่อกำหนดนโยบายด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของประเทศได้

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Purpose)

1. เพื่อศึกษาผลกระทบของทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล
2. เพื่อศึกษาผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

กรอบแนวคิดการวิจัย (Conceptual Framework)

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดและทฤษฎีของงานวิจัยนี้ประกอบด้วย 1) แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล 2) แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเงินส่วนบุคคล และ 3) แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล ดังนี้

- 1) แนวคิดเกี่ยวกับพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล

Wongchan (2010) ได้ให้ความหมายของการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลไว้ว่า เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันและมีความสำคัญต่อบุคคลทุกช่วงอายุ ดังนั้นการจัดการทางการเงินจึงมีบทบาทสำคัญที่ทำให้เกิดความมั่นคงทางการเงิน ความมั่นคงในการดำเนินชีวิต และการมีอิสรภาพทางการเงินในอนาคต โดยการจัดการทางการเงินสามารถตอบสนองเป้าหมายทางการเงินที่แต่ละบุคคลต้องการได้ อันนำมาซึ่งความมั่นคงของครอบครัว สังคม และประเทศชาติ นอกจากนี้ Inlakorn (2005) ได้ให้ความหมายของการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคลว่า เป็นกระบวนการในการจัดการเงินของบุคคล เพื่อให้บุคคลบรรลุเป้าหมายทางการเงินที่ต้องการ Namphut (2002) ได้กล่าวว่า การจัดการทางการเงินบุคคล มีองค์ประกอบและความสัมพันธ์ที่เกี่ยวข้องกับหลายปัจจัย เช่น อาชีพ รายได้ และการดำเนินชีวิตของบุคคล เป็นต้น โดยปัจจัยเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญในการกำหนดวิถีการดำเนินชีวิตของบุคคล (Life Style) ผู้ที่มีอาชีพดีมีรายได้สูงก็ย่อมจะมีชีวิตความเป็นอยู่ที่หรูหราและสะดวกสบายได้มากกว่าผู้ที่มีรายได้น้อย และบุคคลที่มีรายได้สูงย่อมสามารถกำหนดเป้าหมายทางการเงินของตนให้สูงกว่าด้วย แต่อย่างไรก็ตามทุกคนไม่ว่าจะมีความเป็นอยู่และรายได้มากหรือน้อยก็ควรจะมีการกำหนดเป้าหมายทางการเงินของตนเองไว้ในระดับที่เหมาะสมซึ่งตนเองจะสามารถบรรลุผลสำเร็จตามที่ได้อ้างอิงไว้ โดยการวางแผนทางการเงินที่ดี คือการที่บุคคลต้องมีความเข้าใจด้าน เศรษฐกิจ สังคม และเครื่องมือในการบริหารจัดการ เพื่อนำมาใช้ในการบริหารจากการวางแผนที่ถูกต้อง

และสมเหตุสมผล อีกทั้งทำให้เกิดประโยชน์สูงสุดอีกด้วย โดยการจัดการทางการเงิน จะแบ่งออกเป็น 6 ลักษณะ คือ

1. การสร้างความมั่นคงทางการเงิน (Financial Health) โดยการทำงานที่ก่อให้เกิดรายได้ที่มั่นคง และวางแผนเกี่ยวกับค่าใช้จ่ายเพื่อความเป็นอยู่ที่ดีของชีวิต
2. การใช้เงินอย่างฉลาด (Spending Money Wisely) การรู้จักใช้เงินในทุก ๆ ด้านที่เป็นประโยชน์
3. การใช้เงินสำหรับที่อยู่อาศัย (Home and Other Real Estate) เพื่อความรู้สึกที่ปลอดภัยและมั่นคงในชีวิต และยังเป็นการลงทุนอีกด้วย
4. การสร้างความมั่นคงให้แก่ชีวิตและทรัพย์สินด้วยการทำประกันภัย (Insurance Program) เพื่อลดความเสียหายที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต และทำให้เกิดความมั่นคงของตนเองและครอบครัว
5. การลงทุนที่เหมาะสม (Diversified Investment Portfolio) โดยการเลือกรูปแบบการลงทุน และสถาบันที่เหมาะสมกับตนเอง
6. การวางแผนการเงินสำหรับการเกษียณ (Retirement) เพื่อความเป็นอยู่ที่ดี ความมั่นคง และสุขสบายตลอดชีวิต

2) แนวคิดเกี่ยวกับทัศนคติทางการเงินส่วนบุคคล

Mowen & Minor (1998) ได้ให้ความหมายของคำว่าทัศนคติไว้ว่า แก่นกลางหรือตัวกลางของความรู้สึกชอบและไม่ชอบทั้งของบุคคล กลุ่มคณะ และเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เป็นความรู้สึกที่จะเป็นแนวโน้มที่ทำให้เกิดพฤติกรรมได้ตอบหรือมีปฏิกิริยากับสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ดังนั้นทัศนคติจึงถือเป็นปัจจัยสำคัญที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของแต่ละบุคคล นอกจากนี้ Tantiprapa (2010) ได้กล่าวว่า ทัศนคติ คือ ผลรวมของความเชื่อและการประเมินสิ่งใดสิ่งหนึ่งของบุคคล ซึ่งนำไปสู่แนวโน้มที่จะกระทำการในวิถีทางหนึ่งๆ โดย Schiffman et al. (2007) ได้ออกแบบแบบจำลองการสร้างทัศนคติ ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

1. ความเข้าใจ (Cognitive Component) ส่วนนี้จะเกิดความรู้ การรับรู้ และความเชื่อ ประกอบเข้าด้วยกัน ความรู้และการรับรู้ที่เกิดจากการสะสมประสบการณ์ และข้อมูลจากแหล่งที่มาที่หลากหลาย จะมีผลต่อความเชื่อในเรื่องนั้นๆ
2. พฤติกรรม (Conative Component) ส่วนนี้จะป็นสิ่งสะท้อนออกมาของความรู้สึกนึกคิดต่อเรื่องต่าง ๆ และเกิดเป็นพฤติกรรมขึ้น
3. ความรู้สึก (Affective Component) ประกอบด้วย อารมณ์ และความรู้สึกที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ซึ่งอยู่ในลักษณะของการให้คะแนนของความพึงพอใจต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง โดยความรู้สึกจะเป็นด้านบวก หรือลบนั้นขึ้นอยู่กับประสบการณ์ และสภาพสิ่งแวดล้อมที่ใช้ในการประเมินความรู้สึก

Kritchalertkul (2021) ได้สรุปไว้ว่า ทัศนคติเป็นความรู้สึกภายในจิตใจที่สามารถแสดงออกมาทางด้านพฤติกรรม และความรู้สึกทั้งในด้านทางบวก เป็นกลาง และทางลบ ซึ่งทัศนคติจะเกิดจากการสั่งสมประสบการณ์โดยตรงของแต่ละบุคคล โดยทัศนคติจะส่งผลต่อการแสดงออกของพฤติกรรม

3) แนวคิดเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล

Hogarth (2002) ได้กล่าวว่าความรู้ทางการเงินจะเกิดขึ้นก็เมื่อผ่านกระบวนการ หรือขั้นตอน โดยเริ่มจากความต้องการของบุคคลแต่ละบุคคล รวมถึงประสบการณ์ ความชำนาญ ความเชี่ยวชาญ และส่งผลต่อผลลัพธ์ในทิศทางเชิงบวกที่มีต่อผู้บริโภค โดยความรู้เกี่ยวกับการเงินจะช่วยในการจัดการกระบวนการคิดและพฤติกรรมของมนุษย์ นอกจากนี้ Achavanantakul (2009) ได้กล่าวไว้ว่าความรู้ทางการเงินเป็นชุดความรู้หรือชุดทักษะที่ช่วยให้สามารถบริหารจัดการทรัพยากรการเงินของตนเองที่มีให้เกิดประสิทธิภาพสูงสุด ซึ่งจะต้องมีข้อมูลที่ครบถ้วนโดยเริ่มต้นจาก การหารายได้ การจัดทำรายรับและรายจ่าย การบริหารหนี้สิน การออมและการลงทุน รวมถึงการวางแผนทางการเงินด้วย

การทบทวนวรรณกรรม

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องของงานวิจัยนี้ จะแบ่งออกเป็น 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

1) ทักษะการจัดการทางการเงิน และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

ทักษะการจัดการทางการเงินสามารถพิจารณาได้ว่าเป็นแนวโน้มทางจิตวิทยาที่แสดงออกมาขณะประเมินแนวทางการจัดการทางการเงิน (Parrotta & Johnson, 1998) ซึ่งมีงานวิจัยหลายชิ้นสรุปว่าทักษะการจัดการทางการเงินมีบทบาทสำคัญในการกำหนดพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล (Shih & Ke, 2014) Dowling et al. (2009) ได้ศึกษาแนวปฏิบัติในการจัดการทางการเงินและทัศนคติการจัดการทางการเงินว่าเป็นตัวกำหนดปัญหาทางการเงิน โดยงานวิจัยได้มีการวิเคราะห์ถึงปัจจัยที่เป็นตัวกำหนดปัญหาทางการเงิน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาถึงผลกระทบที่ปัญหาทางการเงินส่งผลต่อทัศนคติต่อการให้คำปรึกษาทางการเงิน โดยผลการศึกษาพบว่าแนวปฏิบัติในการจัดการทางการเงินและทัศนคติเกี่ยวกับเงินเป็นสิ่งที่คาดการณ์ปัญหาทางการเงินไว้อย่างดี รวมทั้งยังพบว่าพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ทัศนคติการจัดการทางการเงิน และปัญหาทางการเงินยังเป็นปัจจัยพื้นฐานที่ส่งผลต่อความพึงพอใจทางการเงิน Shim et al. (2009) ได้ศึกษาเกี่ยวกับแบบจำลองของแนวคิดความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงินสำหรับเยาวชน ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทางการเงินของผู้ชายและระดับความเป็นอยู่ที่ดีทางการเงิน อีกทั้ง Wang (2009) ได้ศึกษาอิทธิพลของทัศนคติการจัดการทางการเงินต่อพฤติกรรมการซื้อแบบไม่ได้ไตร่ตรองของผู้บริโภควัยหนุ่มสาวในประเทศจีน ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการซื้อแบบไม่ได้ไตร่ตรองของผู้บริโภคชาวจีนโดยสิ้นเชิง ส่วน Gasiorowska (2015) ได้ศึกษาผลกระทบของทัศนคติเกี่ยวกับการเงินที่ส่งผลต่อความสัมพันธ์ระหว่างรายได้และความพึงพอใจทางการเงิน งานวิจัยนี้ได้แสดงให้เห็นว่าการรับรู้ส่วนบุคคลเกี่ยวกับความมั่งคั่งตามวัตถุประสงค์อาจได้รับอิทธิพลจากตัวแปรที่แตกต่างกันของแต่ละบุคคล ตัวอย่างเช่น ความสนใจที่มีต่อเงิน ระดับของความต้องการเงิน หรือนิสัยให้ความสำคัญกับวัตถุนิยม การศึกษานี้ตรวจสอบผลกระทบของทัศนคติการจัดการทางการเงินที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างรายได้ส่วนบุคคลกับรายได้ของครัวเรือน และการประเมินโดยวัดจากความพึงพอใจทางการเงินและความมั่งคั่งทางการเงินส่วนบุคคล สำหรับในประเทศไทย Auepiyachut (2017) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ

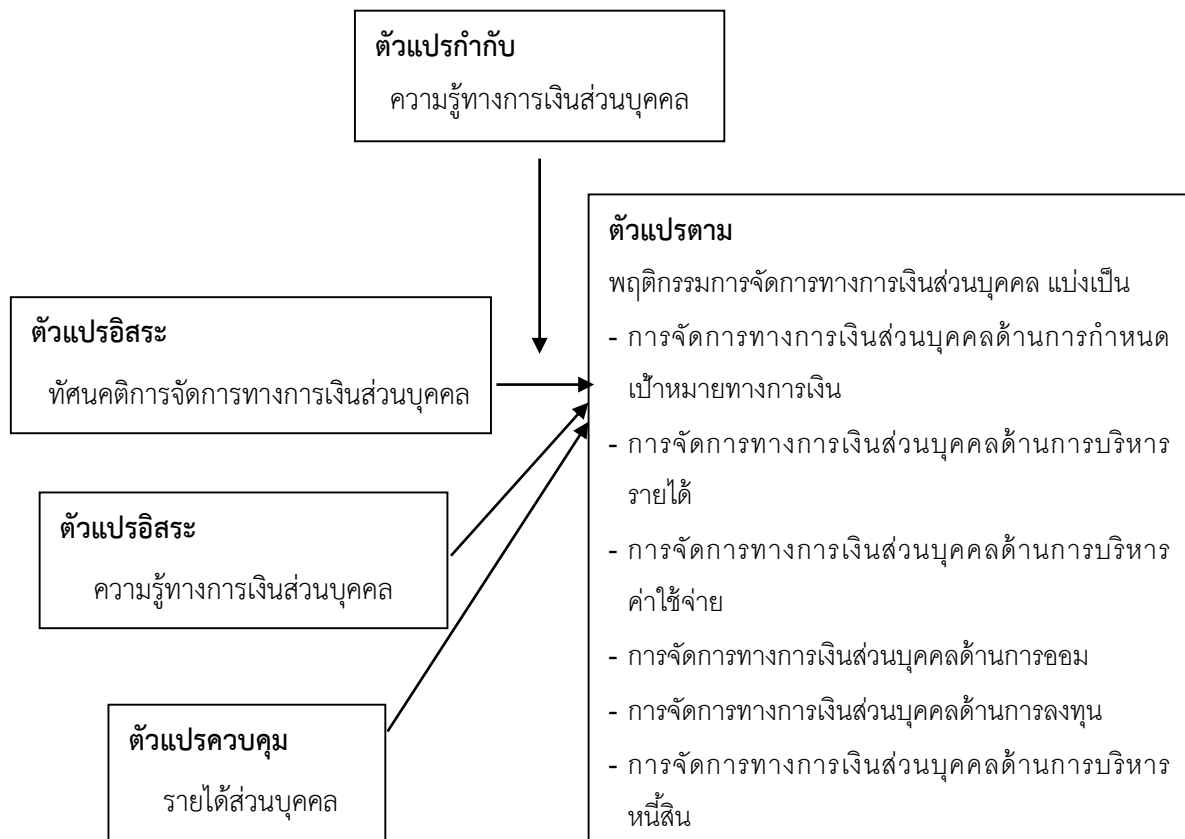
ตัวกำหนดและผลกระทบที่มีต่อพฤติกรรมทางการเงิน ซึ่งผลการศึกษาพบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินเป็นปัจจัยที่ส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อการออม

2) ความรู้ทางการเงิน ทัศนคติการจัดการทางการเงิน และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

ความรู้ทางการเงินนั้นเป็นสิ่งสำคัญเนื่องจากโดยทั่วไปแล้วความรู้ทางการเงินใช้เป็นปัจจัยของการศึกษาทางการเงินซึ่งเป็นปัจจัยที่ใช้อธิบายความผันแปรของพฤติกรรมการจัดการทางการเงินต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการออม การลงทุน และพฤติกรรมด้านสินเชื่อ (Idris et al., 2013) โดยจากการศึกษาที่ผ่านมาพบว่า การมีความรู้ทางการเงินจะส่งผลกระทบต่อพฤติกรรมของบุคคลในลักษณะที่ว่าผู้ที่มีความรู้ทางการเงินมีแนวโน้มที่จะมีความรับผิดชอบทางการเงินสูงขึ้น (Zakaria et al., 2012) โดยจากการศึกษาของ Joo and Grable (2004) ได้พบว่า บุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเงินที่ดีและมีทัศนคติการจัดการทางการเงินเชิงบวกมักจะประสบความสำเร็จในการจัดการทางการเงิน

Borden et al. (2008) ได้ศึกษาการเปลี่ยนแปลงความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินของนักศึกษา ซึ่งงานวิจัยนี้ได้ตรวจสอบผลกระทบของการศึกษาทางการเงินที่มีต่อทัศนคติ และเป้าหมายทางการเงินของนักศึกษาระดับปริญญาตรี ผลการวิจัยพบว่าความรู้ทางการเงินสามารถสร้างทัศนคติที่มีความรับผิดชอบต่อสินเชื่อ และลดทัศนคติที่ไม่ดีต่อสินเชื่อ นอกจากนี้ยังพบว่านักศึกษาที่ได้รับความรู้ทางการเงินจะมีการกำหนดแนวปฏิบัติทางการเงินที่ประสบความสำเร็จขึ้นพื้นฐานและมีแนวปฏิบัติทางการเงินที่สามารถลดความเสี่ยงทางการเงินลงได้ นอกจากนี้ Baptista and Dewi (2021) ได้ศึกษาอิทธิพลและความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงิน ความรู้ทางการเงิน และความเชื่อในอำนาจควบคุมที่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินในประชากรวัยทำงานในเมืองเซมารัง ประเทศอินโดนีเซีย ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินและความรู้ทางการเงินมีผลกระทบต่อการจัดการพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน แต่ความเชื่อในอำนาจควบคุมไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน และ Qamar et al. (2016) ได้ศึกษาได้ศึกษาเกี่ยวกับความรู้ทางการเงินและการรับรู้ความสามารถทางการเงินของตนเองมีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลอย่างไร ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินและความรู้ทางการเงินมีผลกระทบเชิงบวกอย่างมากต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลของเยาวชน และความรู้ทางการเงินมีผลกระทบเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติเรื่องเงินและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลของเยาวชน

จากการสังเคราะห์และการทบทวนวรรณกรรม ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวความคิดการวิจัยเกี่ยวกับผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา: ผู้วิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methodology)

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีระเบียบวิธีการวิจัย ดังต่อไปนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยนี้ คือ ประชากรที่อาศัยอยู่ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ลำปาง ลำพูน แม่ฮ่องสอน น่าน แพร่ และพะเยา ซึ่งมีจำนวน 5,870,510 ราย (OSM Lanna, 2022) โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างจะเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง หรือ มีจุดประสงค์ (Purposive Selection) ได้แก่ กลุ่มตัวอย่างที่อายุตั้งแต่ 18 ปีเป็นต้นไป ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีวุฒิภาวะ และความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลในระดับหนึ่ง ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ประชากรที่อาศัยอยู่ใน 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบนที่มีอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป ซึ่งมีจำนวน จำนวน 400 ราย ซึ่งกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ ทาโร ยามาเน่ (Yamane, 1973) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% เมื่อความคลาดเคลื่อนเท่ากับ 5%

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) เพื่อใช้ในการรวบรวมข้อมูลของทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และระดับความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล โดยแบบสอบถามจะแบ่งออก 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลรายได้ต่อเดือนของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นคำถามปลายเปิด (Opened-Ended Question) สำหรับให้ผู้ตอบแบบสอบถามระบุคำตอบ

ส่วนที่ 2 ข้อมูลทัศนคติต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล เป็นคำถามปลายปิด โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ซึ่งมี 5 ตัวเลือกตามระดับความคิดเห็นที่มีต่อการวางแผนการเงินส่วนบุคคล โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 3 ข้อมูลพฤติกรรมการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ซึ่งแบ่งออกเป็น 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม ด้านการลงทุน และด้านการบริหารหนี้สิน โดยข้อคำถามเป็นคำถามปลายปิด โดยใช้ระดับการวัดข้อมูลประเภทอันตรภาคชั้น (Interval Scale) ซึ่งมี 5 ตัวเลือกตามระดับการปฏิบัติ โดยให้ผู้ตอบเลือกตอบเพียงข้อเดียว

ส่วนที่ 4 ข้อมูลความรู้ด้านการวางแผนการเงินส่วนบุคคล ซึ่งเป็นคำถามปลายปิด มีลักษณะเป็นคำถามแบบ 2 ตัวเลือก (Simple-Dichotomy Question) โดยพิจารณาจากคะแนนความถูกต้อง แบบสอบถามได้มีการกำหนดลักษณะคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้และตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของแบบสอบถาม โดยการส่งแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 คน ทำการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถาม โดยการวิเคราะห์ดัชนีความสอดคล้องระหว่างรายการข้อคำถามกับวัตถุประสงค์การวิจัยด้วยค่า IOC (Index of Item Objective Congruence (Miller et al., 2003) โดยเมื่อทำการตรวจสอบ ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาของแบบสอบถามแล้วพบว่า ค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.67 – 1.00 แสดงว่าแบบสอบถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ต้องการวัด

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลปฐมภูมิ (Primary data) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ โดยแบบสอบถามจัดทำขึ้นจากการศึกษาค้นคว้าวารสาร หนังสือ ตำรา และเอกสารต่างๆ เพื่อให้ทราบถึงทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และระดับความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล เก็บรวบรวมข้อมูลจากประชาชนที่อาศัยในเขตภาคเหนือที่อายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไป จำนวน 400 ราย ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล คือ ระหว่าง วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2566 ถึง 30 เมษายน พ.ศ. 2566

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้วิธีการทางสถิติมาทำการวิเคราะห์ ซึ่งข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมจะเป็นข้อมูลแบบ Cross-sectional data ซึ่งการวิเคราะห์ในงานวิจัยนี้จะประกอบไปด้วย การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statics) และการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) ซึ่งการทดสอบอิทธิพลของตัวแปรกำกับ (Moderator Effect) จะใช้การวิเคราะห์ Interaction Terms จากสมการถดถอยเชิงพหุคูณ ตามแบบจำลองของ Baron and Kenny (1986) โดยการวิเคราะห์สมการเชิงถดถอยแบบพหุคูณจะมีแบบจำลองที่จะใช้ในการศึกษาดังสมการต่อไปนี้

- แบบจำลองการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 1

$$Y = \alpha + \beta_1 FMA + \beta_2 AMI + \varepsilon$$

- แบบจำลองการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 2

$$Y = \alpha + \beta_1 FMA + \beta_2 FKN + \beta_4 AMI + \varepsilon$$

- แบบจำลองการวิเคราะห์ความถดถอยเชิงพหุคูณตามวัตถุประสงค์การวิจัยข้อที่ 3

$$Y = \alpha + \beta_1 FMA + \beta_2 FKN + \beta_3 FMA * FKN + \beta_4 AMI + \varepsilon$$

โดยที่ Y คือ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ซึ่งประกอบด้วย พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลโดยภาพรวม (FMB) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการตั้งเป้าหมายทางการเงิน (FGB) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการจัดการรายได้ (IMB) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการจัดการค่าใช้จ่าย (EMB) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการออม (SVB) พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการลงทุน (IVB) และ พฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารหนี้สิน (DMB)

FMA คือ ทักษะการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

FKN คือ ความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล

AMI คือ รายได้ต่อเดือนส่วนบุคคล

α คือ ค่าคงที่

β คือ ค่าสัมประสิทธิ์ของตัวแปร

ε คือ ค่าความคลาดเคลื่อน

ผลการวิจัย (Research Result)

ตารางที่ 1 ค่าสถิติพรรณนาของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษา

ตัวแปร	ค่าต่ำสุด	ค่าสูงสุด	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน	ค่า Skewness	ค่า kurtosis
FMA	1.333	5.000	4.185	0.567	-0.800	4.063
FKN	20.00	100.00	71.014	17.354	-0.416	2.412
AMI	0.000	100,000.00	19,098.81	15,836.20	1.856	7.860
FMB	1.788	5.000	3.692	0.642	-0.294	2.880
FGB	1.000	5.000	3.937	0.677	-0.292	3.220
IMB	0.000	5.000	3.605	0.792	-0.286	3.225
EMB	1.222	5.000	3.858	0.704	-0.681	3.401
SVB	1.333	5.000	3.777	0.813	-0.497	2.811
IVB	1.000	5.000	3.216	1.155	-0.449	2.271
DMB	1.000	5.000	3.358	0.963	-0.313	2.574

จากตารางที่ 1 พบว่า ทักษะการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล และรายได้ต่อเดือนส่วนบุคคล มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.185 71.014 และ 19,098.81 ตามลำดับ ในส่วนของ

พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคล พบว่าค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการตั้งเป้าหมายทางการเงินมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุดเท่ากับ 3.937 คะแนน รองลงมาคือ พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการจัดการค่าใช้จ่าย พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการออม พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลโดยรวม พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการจัดการรายได้ พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารหนี้สิน และ พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการลงทุน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.858, 3.777, 3.692, 3.605, 3.358 และ 3.216 คะแนน ตามลำดับ ซึ่งจากค่าเฉลี่ยของพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในด้านต่างๆ สามารถแปลผลได้ว่า บุคคลมีพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลโดยรวม และพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการตั้งเป้าหมายทางการเงิน ด้านการจัดการค่าใช้จ่าย ด้านการออม และด้านการจัดการรายได้ อยู่ในระดับดี ส่วนพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารหนี้สิน และด้านการลงทุนนั้น บุคคลมีพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลอยู่ในระดับปานกลาง ค่าความเบ้ของข้อมูล (Skewness) และค่าความโด่งของข้อมูล (kurtosis) พบว่าข้อมูลในทุกตัวแปรมีค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ของข้อมูล (Skewness Coefficient) ไม่เกิน 3 และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งของข้อมูล (kurtosis Coefficient) ไม่เกิน 10 ซึ่งเป็นไปตามเกณฑ์ของ Kline (2016) ที่ระบุว่าถ้าค่าสัมประสิทธิ์ความเบ้ของข้อมูลไม่เกิน ± 3 และค่าสัมประสิทธิ์ความโด่งของข้อมูลไม่เกิน ± 10 จะแสดงว่าข้อมูลนั้นมีการแจกแจงแบบปกติ (Normal Distribution) ดังนั้นแสดงว่าข้อมูลของทุกตัวแปรมีการแจกแจงแบบปกติ

ตารางที่ 2 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของตัวแปร

Correlation										
ตัวแปร	FMA	FKN	AMI	FMB	FGB	IMB	EMB	SVB	IVB	DMB
FMA	1.000									
FKN	0.077	1.000								
AMI	0.124	0.112	1.000							
FMB	0.438	-0.112	0.345	1.000						
FGB	0.485	-0.097	0.201	0.796	1.000					
IMB	0.327	-0.145	0.283	0.768	0.600	1.000				
EMB	0.432	0.039	0.193	0.807	0.628	0.548	1.000			
SVB	0.382	-0.106	0.274	0.836	0.684	0.569	0.618	1.000		
IVB	0.156	-0.131	0.344	0.685	0.375	0.452	0.322	0.457	1.000	
DMB	0.207	-0.162	0.346	0.736	0.409	0.546	0.432	0.502	0.635	1.000

จากตารางที่ 2 พบว่าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการจัดการค่าใช้จ่ายกับความรู้ทางการเงินส่วนบุคคล มีค่าต่ำที่สุดเท่ากับ 0.039 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกัน และความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการออมกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลโดยรวม มีค่าสูงที่สุดเท่ากับ 0.836 โดยเป็นความสัมพันธ์เชิงบวกระหว่างกัน ซึ่งการที่ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการออมกับพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลโดยรวมมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ที่สูงอาจเกิดจากการที่พฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการออมนั้นเป็นส่วนหนึ่งของพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลโดยรวม

แต่ทั้งนี้เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรตามเกณฑ์การพิจารณา (Hinkle, 1998) ที่ระบุว่าถ้าผลที่ได้ตัวแปรมีค่าสหสัมพันธ์ตั้งแต่ +0.90 ถึง +1.00 หรือ ตั้งแต่ -0.90 ถึง -1.00 จะถือว่าเกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูงจนเป็นตัวเดียวกัน ซึ่งจากการวิเคราะห์ พบว่าตัวแปรทุกตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นอย่างสมบูรณ์ จึงไม่เกิดปัญหาตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กันสูงจนเป็นตัวเดียวกัน (Multicollinearity) แสดงว่าความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรไม่มีความสัมพันธ์กันในระดับที่สูงมากจนอาจส่งผลให้สมการแบบจำลองที่ใช้ในการพยากรณ์ตัวแปรตามมีความคลาดเคลื่อน

จากการที่ได้ทำการตรวจสอบปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน (Autocorrelation) โดยพิจารณาจากค่าสถิติ Durbin-Watson (D.W) ซึ่งหากค่าสถิติมีค่าอยู่ระหว่าง 1.50 – 2.50 แสดงว่าค่าความคลาดเคลื่อนระหว่างตัวแปรมีความอิสระต่อกัน (Wanitchaya, 2007) และทำการตรวจสอบปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ (Heteroskedasticity) ด้วยวิธี Breusch – Pagan – Godfrey test โดยพิจารณาจากค่าความน่าจะเป็นของค่า Obs*R-squared หากมีค่ามากกว่า 0.05 (ที่ระดับความเชื่อมั่น 95%) แสดงว่าความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนคงที่ ผลการวิเคราะห์พบว่าแบบจำลองทุกแบบจำลองมีค่าสถิติ Durbin-Watson (D.W) อยู่ในช่วง 1.50 – 2.50 จึงแสดงว่าแบบจำลองทุกแบบจำลองไม่เกิดปัญหาความสัมพันธ์เชิงเส้นระหว่างค่าความคลาดเคลื่อน และเมื่อพิจารณาปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ (Heteroskedasticity) พบว่า ในบางแบบจำลองมีค่า Obs*R-squared มากกว่า 0.05 ซึ่งแสดงว่าเกิดปัญหาปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ ดังนั้นในแบบจำลองที่เกิดปัญหาดังกล่าวจึงได้ทำการบรรเทาปัญหาโดยใช้วิธี White's heteroscedasticity corrected standard error ซึ่งจะได้ผลการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณดังต่อไปนี้

ตารางที่ 3 การวิเคราะห์ผลกระทบของทัศนคติการจัดการทางการเงินที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

	FMB	FGB	IMB	EMB	SVB	IVB	DMB
Constant	1.458***	1.378***	1.591***	1.501***	1.284***	1.536***	1.573***
FMA	0.479***	0.581***	0.427***	0.533***	0.541***	0.288***	0.335***
AMI	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***	0.000***
R ²	0.298	0.271	0.178	0.220	0.214	0.140	0.161
Adjusted R ²	0.295	0.267	0.174	0.216	0.210	0.136	0.157

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 3 หลังจากบรรเทาปัญหาความแปรปรวนของค่าความคลาดเคลื่อนไม่คงที่ โดยใช้วิธี White's heteroscedasticity พบว่า ทัศนคติการจัดการทางการเงินมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินในภาพรวม รวมทั้งพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม ด้านการลงทุน และ ด้านการบริหารหนี้สิน ที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 แสดงว่าถ้าบุคคลมีทัศนคติการจัดการทางการเงินที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินที่ดี ส่วนรายได้ต่อเดือนส่วนบุคคลซึ่งเป็นปัจจัยควบคุมจะมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินที่ระดับนัยสำคัญ 0.01 แสดงว่ารายได้ต่อเดือนที่สูงจะส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินที่ดี

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน	ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1		แบบจำลองที่ 2	
		Coefficient	t-Statistic	Coefficient	t-Statistic
FMB	Constant	1.938***	8.575	1.929***	8.397
	FMA	0.470***	9.596	0.471***	9.497
	FKN	-0.007***	-4.156	-0.009***	-2.799
	FMA*FKN			0.001	0.837
	AMI	0.000***	7.180	0.000***	7.012
	R ²	0.312		0.312	
	Adjusted R ²	0.306		0.305	
FGB	Constant	1.821***	7.301	1.806***	7.115
	FMA	0.572***	10.590	0.575***	10.50
	FKN	-0.006***	-3.433	-0.006*	-1.793
	FMA*FKN			0.000	0.089
	AMI	0.000***	3.590	0.000***	3.518
	R ²	0.274		0.273	
	Adjusted R ²	0.268		0.265	
IMB	Constant	2.181***	7.358	2.199***	7.297
	FMA	0.431***	6.702	0.427***	6.567
	FKN	-0.009***	-4.303	-0.012***	-2.838
	FMA*FKN			0.001	0.764
	AMI	0.000***	5.685	0.000***	5.512
	R ²	0.207		0.206	
	Adjusted R ²	0.201		0.198	
EMB	Constant	1.549***	5.700	1.548***	5.595
	FMA	0.528***	8.965	0.528***	8.846
	FKN	-0.000	-0.223	-0.001	-0.371
	FMA*FKN			0.000	0.311
	AMI	0.000***	3.066	0.000***	2.986
	R ²	0.208		0.206	
	Adjusted R ²	0.202		0.198	

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์ผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล (ต่อ)

พฤติกรรมการจัดการทางการเงิน	ตัวแปร	แบบจำลองที่ 1		แบบจำลองที่ 2	
		Coefficient	t-Statistic	Coefficient	t-Statistic
SVB	Constant	1.839***	6.040	1.827***	5.806
	FMA	0.530***	8.152	0.532***	7.984
	FKN	-0.008***	-3.913	-0.009*	-1.742
	FMA*FKN			0.000	0.383
	AMI	0.000***	5.775	0.000***	5.584
	R ²	0.224		0.223	
	Adjusted R ²	0.217		0.215	
IVB	Constant	2.444***	5.825	2.395***	5.568
	FMA	0.262***	2.967	0.270***	3.001
	FKN	-0.012***	-3.866	-0.012*	-1.886
	FMA*FKN			0.000	0.113
	AMI	0.000***	7.059	0.000***	6.938
	R ²	0.163		0.164	
	Adjusted R ²	0.156		0.155	
DMB	Constant	2.483***	6.676	2.480***	6.596
	FMA	0.309***	3.820	0.306***	3.761
	FKN	-0.012***	-4.555	-0.020***	-4.046
	FMA*FKN			0.002***	2.039
	AMI	0.000***	7.328	0.000***	7.157
	R ²	0.193		0.204	
	Adjusted R ²	0.186		0.195	

หมายเหตุ * มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.10 ** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 *** มีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01

จากตารางที่ 4 การวิเคราะห์ผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม รวมถึงด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการออม และ ด้านการลงทุน พบว่า ทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลมีผลกระทบในเชิงลบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ส่วนด้านการบริหารรายได้มีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และในส่วนของการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ พบว่า ไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

สำหรับผลการวิเคราะห์ผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารค่าใช้จ่าย พบว่า ทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ส่วนรายได้ต่อเดือนส่วนบุคคลยังมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และในส่วนของการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ พบว่า ไม่มีผลกระทบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ดังนั้นจากผลการวิเคราะห์ผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล จึงสรุปได้ว่าความรู้ทางการเงินไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม และ ด้านการลงทุน นอกจากนี้ผลการวิเคราะห์ผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารหนี้สิน พบว่า ทัศนคติการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล และความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลยังมีผลกระทบในเชิงลบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 ส่วนรายได้ต่อเดือนส่วนบุคคลยังมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 และในส่วนของการวิเคราะห์ตัวแปรกำกับ พบว่า มีผลกระทบในเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล ณ ระดับนัยสำคัญ 0.01 และเมื่อพิจารณา R^2 และ Adjusted R^2 แล้วพบว่าในสมการที่ 2 มีค่าเพิ่มขึ้นจากสมการที่ 1 จากเดิมเท่ากับ 0.193 และ 0.186 ตามลำดับ เพิ่มขึ้นเป็น 0.204 และ 0.195 ตามลำดับ ซึ่งแสดงว่าตัวแปรอิสระในแบบจำลองที่ 2 สามารถอธิบายพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการบริหารหนี้สินได้ดีกว่าแบบจำลองที่ 1

อภิปรายผล (Discuss the results)

การศึกษาผลกระทบของทัศนคติการจัดการทางการเงินที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล พบว่า ทัศนคติการจัดการทางการเงินมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม รวมทั้งพฤติกรรมการจัดการทางการเงินทั้ง 6 ด้าน ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม ด้านการลงทุน และ ด้านการบริหารหนี้สิน ซึ่งแสดงว่าถ้าบุคคลมีทัศนคติการจัดการทางการเงินที่ดีจะส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลที่ดี สอดคล้องกับ Shim et al. (2009) ที่พบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินมีส่วนสำคัญในการตัดสินใจเกี่ยวกับการจัดการทางการเงิน และสอดคล้องกับ Qamar et al. (2016), Adiputra and Patricia (2020) และ Bapat (2020) ที่พบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินส่งผลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

การศึกษาผลกระทบของทัศนคติและความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล มีการแบ่งพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลออกเป็น 6 ด้านย่อย ๆ ได้แก่ ด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม

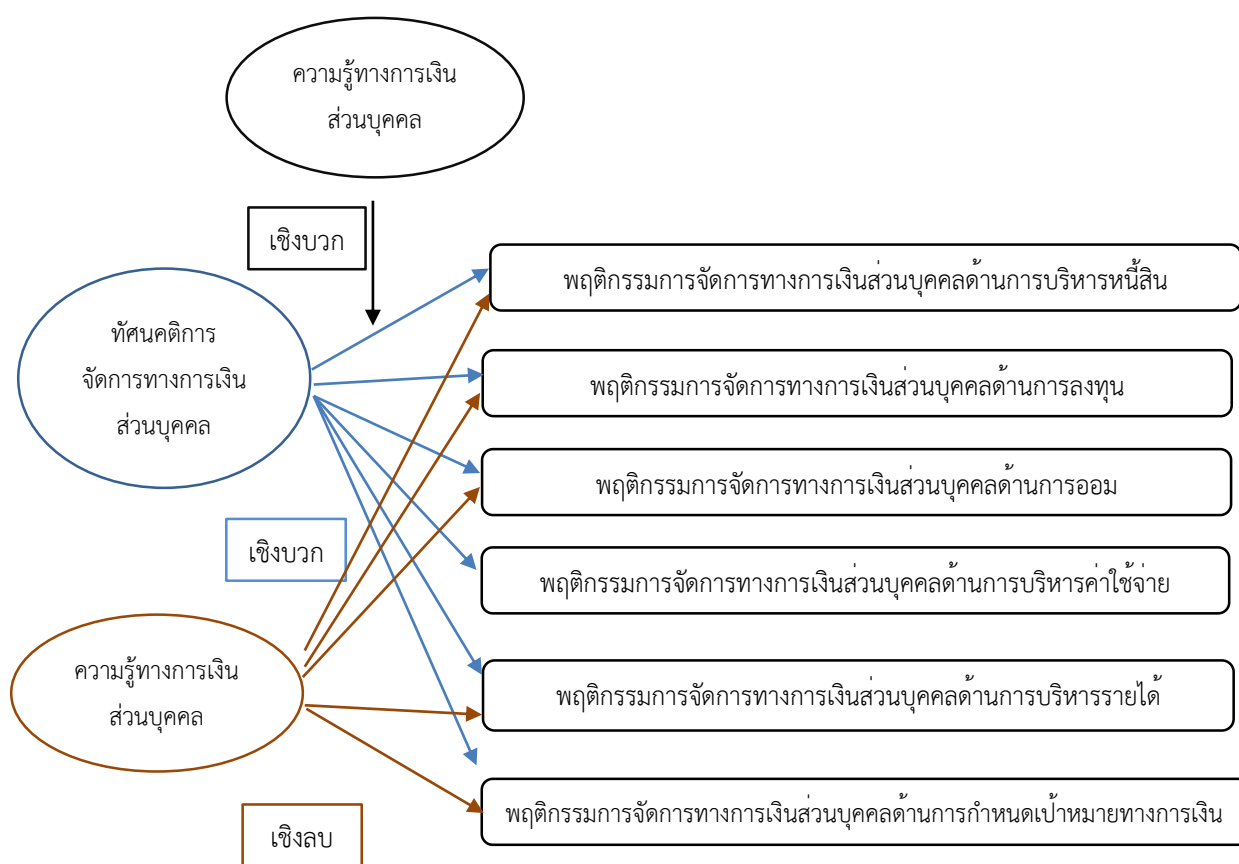
ด้านการลงทุน และ ด้านการบริหารหนี้สิน ผลการศึกษาพบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินมีผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินในทุกด้าน สอดคล้องกับ Qamar et al. (2016), Adiputra and Patricia (2020) ที่พบว่าทัศนคติการจัดการทางการเงินส่งผลในเชิงบวกต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

ในส่วนของผลกระทบของความรู้ทางการเงินที่มีผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน ผลการศึกษา พบว่า ความรู้ทางการเงินมีผลกระทบในเชิงลบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลโดยภาพรวม และในด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการออม ด้านการลงทุน และ ด้านการบริหารหนี้สิน ซึ่งสอดคล้องกับ Chen et al. (2023) ที่พบว่า การเพิ่มพูนความรู้ทางการเงินจะมีผลในเชิงลบต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินหลายของบุคคลที่มีมั่นใจมาก แต่ในทางกลับกันผลกระทบของความรู้ทางการเงินที่มีต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินด้านการบริหารค่าใช้จ่าย พบว่าความรู้ทางการเงินไม่มีผลกระทบระหว่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับ Moko et al. (2022) ที่พบว่า ความรู้ทางการเงินบางส่วนไม่มีผลอย่างมีนัยสำคัญต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน

สำหรับผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล พบว่า ความรู้ทางการเงินไม่มีผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในภาพรวม รวมทั้งในด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม และ ด้านการลงทุน ซึ่งสอดคล้องกับ Mien and Thao (2015) ไม่พบอิทธิพลกำกับของความรู้ทางการเงินที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติการจัดการทางการเงินและพฤติกรรมการจัดการทางการเงิน แต่ในส่วนของผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารหนี้สิน กลับพบว่าความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารหนี้สิน ซึ่งสอดคล้องกับ Qamar et al. (2016) ที่พบว่าความรู้ทางการเงินมีผลกระทบเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ของทัศนคติการจัดการทางการเงินเรื่องเงินและพฤติกรรมจัดการการเงินส่วนบุคคล

องค์ความรู้การวิจัย (Body of knowledge)

องค์ความรู้การวิจัย (Research Body of Knowledge) เรื่องผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคล แสดงได้ดังภาพต่อไปนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้การวิจัย
ที่มา: ผู้วิจัย

จากการศึกษาค้นคว้า ผู้วิจัยได้องค์ความรู้ที่สำคัญ ได้แก่ ทักษะการจัดการทางการเงินผลกระทบในเชิงบวกต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินในทุกด้าน ส่วนความรู้ทางการเงินจะส่งผลกระทบในเชิงลบต่อพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้านการกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการออม ด้านการลงทุน และด้านการบริหารหนี้สิน สำหรับผลกระทบของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลต่อความสัมพันธ์ระหว่างทักษะการจัดการทางการเงินและพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลซึ่งเป็นประเด็นที่ยังไม่เคยมีการศึกษาในประเทศไทย พบผลกระทบในเชิงบวกของความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลที่มีต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคลในด้านการบริหารหนี้สิน ส่วนพฤติกรรมในด้านอื่น ๆ ได้แก่ การกำหนดเป้าหมายทางการเงิน ด้านการบริหารรายได้ ด้านการบริหารค่าใช้จ่าย ด้านการออม และด้านการลงทุน ไม่พบผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติและพฤติกรรมจัดการทางการเงินส่วนบุคคล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์และการวิจัยครั้งต่อไป

1. ผลจากการวิจัยพบว่าทัศนคติและความรู้ทางการเงินส่วนบุคคลเป็นปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการวางแผนทางการเงินส่วนบุคคล ดังนั้นหน่วยงานภาครัฐและเอกชนสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมการมีทัศนคติทางการเงินที่ดี รวมถึงการให้ความรู้ทางการเงินในระดับที่เหมาะสมเพื่อสร้างพฤติกรรมทางการเงินที่ดีให้กับประชาชนในประเทศ รวมถึงสามารถนำผลการวิจัยที่ได้ไปส่งเสริมให้ประชาชนมีการวางแผนบริหารจัดการทางการเงินที่ดี

2. งานวิจัยนี้ได้มีการศึกษาเฉพาะประชากรในเขตภาคเหนือตอนบนเท่านั้น รวมถึงได้มีการกำหนดตัวแปรควบคุมเพียงรายได้ส่วนบุคคลเท่านั้น สำหรับการศึกษาครั้งต่อไปจึงควรศึกษาในเขตพื้นที่อื่นๆในประเทศไทย รวมถึงควรมีการเพิ่มตัวแปรควบคุมอื่นๆที่อาจส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการทางการเงินส่วนบุคคลด้วย

Reference

- Achavanantakul, S. (2009). *The New World Economic Landscape and The Adjustment of Thai People*. Bangkok: Thammasat University. [In Thai]
- Adiputra, I. G., & Patricia E. (2020). The Effect of Financial Attitude, Financial Knowledge, and Income on Financial Management Behavior. *Advances in Social Science, Education and Humanities Research*, 439(1), 107-112.
- Auepiyachut, W. (2017). Financial Knowledge: Determinants and Impacts on Saving Behavior. *Academic Journal of Humanities and Social Sciences Burapha University*, 25(47), 67-93.
- Bank of Thailand (2020). *Thailand Financial Skills Survey Report 2020* (survey report). Bangkok: Bank of Thailand. [In Thai]
- Bapat, D. (2020). Antecedents to Responsible Financial Management Behavior Among Young Adults: Moderating Role of Financial Risk Tolerance. *International Journal of Bank Marketing*, 38(5), 1177–1194.
- Baptista, S. M. J., & Dewi A. S. (2021). The Influence of Financial Attitude, Financial Literacy, and Locus of Control on Financial Management Behavior. *International Journal of Social Science and Business*, 5(1), 93-98.
- Baron, R. M., & Kenny, D. A. (1986). The Moderator-Mediator Variable Distinction in Social Psychological Research: Conceptual, Strategic, and Statistical Considerations. *Journal of Personality and Social Psychology*, 51(6), 1173-1182.
- Boon, T. H., Yee, H. S., & Ting, H. W. (2011). Financial literacy and Personal Financial Planning in Klang Valley Malaysia. *International Journal of Economics and Management*, 5(1), 149-168.

- Borden, L. M., Lee, S. A., Serido, J., & Collins, D. (2008). Changing College Students' Financial Knowledge, Attitudes, and Behavior Through Seminar Participation. *Journal of Family and Economic*, 29, 23–40.
- Chen B., Giannikos C. I., & Lou J. (2023). Is More Financial Literacy Always Beneficial? An Investigation Through a Mediator. *Journal of Risk and Financial Management*, 16(1) , 53. <https://doi.org/10.3390/jrfm16010053>.
- Dowling, N. A., Tim, C., & Hoiles, L. (2009). Financial Management Practices and Money Attitudes as Determinants of Financial Problems and Dissatisfaction in Young Male Australian Workers. *Journal of Financial Counseling and Planning*, 20(2), 5–13.
- Gasiorowska, A. (2015). The Impact of Money Attitudes on the Relationship Between Income and Financial Satisfaction. *Polish Psychological Bulletin*, 46(2), 197-208.
- Hinkle, D. E. (1998). *Applied Statistics for the Behavioral Sciences*. Boston: Houghton Mifflin.
- Idris, F. H., Krishnan, K. S. D., & Azmi, N. (2013). Relationship Between Financial Literacy and Financial Distress Among Youths in Malaysia: An Empirical Study, *Malaysian Journal of Society and Space*, 9(4), 106 – 117.
- Inlakorn, S. (2005). *Personal Finance*. Bangkok: Kasetsart University Press. [In Thai]
- Joo, S., & Grable, J. E. (2004). An Exploratory Framework of the Determinants of Financial Satisfaction. *Journal of Family and Economic*, 25(1), 25-50.
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4thed.). New York: Guilford Press.
- Mien, N. T., & Thao, T. P. (2015). Factors Affecting Personal Financial Management Behaviors: Evidence from Vietnam. Proceedings of the Second Asia-Pacific Conference on Global Business, Economics, Finance and Social Sciences (AP15 Vietnam Conference) , <https://www.academia.edu/30812292/> Factors Affecting Personal Financial Management Behaviors Evidence from Vietnam.
- Moko, W., Sudiro, A., & Kurniasari, I. (2022). The Effect of Financial Knowledge, Financial Attitude, and Personality on Financial Management Behavior. *International Journal of Research in Business and Social Science*, 11(9), 184–192.
- Mowen, J. C. & Minor, M. (1998). *Consumer Behavior*. Upper Saddle River, New Jersey: Prentice-Hall.
- Namphut, S. (2002). *Human Financial Management Strategies* (10th Ed). Bangkok: Thammasat University Press. [In Thai]

- OSM Lanna (2022). Development Plan for the Upper Northern Provinces Group 2 (2018-2022) Review Edition 2022. Chiang Rai: Osmlanna2. [In Thai]
- Parrotta, J. L., & Johnson, P.J. (1998). The Impact of Financial Attitudes and Knowledge on Financial Management and Satisfaction of Recently Married Individuals. *Financial Counseling and Planning*, 9(2), 59-75.
- Qamar, M. A. J., Khemta, M. A. N., & Jamil, H. (2016). How Knowledge and Financial Self-Efficacy Moderate the Relationship between Money Attitudes and Personal Financial Management Behavior. *European Online Journal of Natural and Social Sciences*, 5(2), 296-308.
- Rattanawararak, L. (2018). *What Do Emerging Market Countries Gain or Lose from Financial Connectivity?*. Puey Ungprakorn Institute for Economic Research. Retrieved from <https://www.pier.or.th/abridged/2018/04/>
- Roberts, J. A., & Jones, E. (2001). Money Attitudes, Credit Card Use, and Compulsive Buying Among American College Students. *Journal of Consumer Affairs*, 35(2), 213–240.
- Schiffman, L. G., Kanuk, & Lazar, L. (2007). *Consumer Behavior* (9th Ed). New Jersey: USA.
- Shih, T. Y. & Ke, S. C. (2014). Determinates of Financial Behavior: Insights into Consumer Money Attitudes and Financial Literacy. *Service Business*, 8(2), 217-238.
- Shim, S., Xiao, J. J., Barber, B. L., & Lyons A. C. (2009). Pathways to Life Success: A Conceptual Model of Financial Well-Being for Young Adults. *Journal of Applied Developmental Psychology*, 30(6), 708–723.
- Siriwongwanngarm, P. & Thitiluck, S. (2021). Community Economic Development in the Upper Northern Region of Thailand: Potential and Roles of Community and State in the Development. *Journal of MCU Peace Studies*, 10(1), 227-239.
- Tangcharoenmunkong, P. (2023). Looking at the Current Economy, Prepare for the Future. Bank of Thailand. Retrieved from https://www.bot.or.th/th/research-and-publications/seminars/regional-symposium/2566-seminar-north/2566_NRO_Talk.html
- Tantiprapa, P. (2010). *Marketing Principles* (5th Ed). Chiang Mai: Faculty of Business Administration Chiang Mai University. [In Thai]
- Wang, C. (2009). Little Emperors: The Future of China's Consumer Market. *Young Consumers*, 10(2), <https://doi.org/10.1108/yc.2009.32110baa.001>.
- Wongchan, R. (2010). *Personal Financial Management* (10th Ed). Bangkok: Boonsiri Printing Company Limited. [In Thai]

- Yamane, Taro. (1973). *Statistics: An Introductory Analysis* (3rded). New York: Harper and Row Publications.
- Zakaria, R. H., Jaafar, N. I. M., & Marican, S. (2012). Financial Behavior and Financial Position: A Structural Equation Modelling Approach. *Middle-East Journal of Scientific Research*, 12(10), 1396-1402.
- Kenan Foundation Asia. (2015). *Thai People Take a Big Step in Financial Care*. Bangkok: Kenan Foundation Asia. [In Thai]
- Kritchalertkul, C. (2021). Financial knowledge Financial Motivation and Financial attitude Affecting to Financial Behavior and Savings Pattern and Investment Pattern in the Situation COVID-19 Crisis Case study: Exclusive customers of B Bank PLC., District NakhonPathom1. Master's Thesis. Bangkok: Silpakorn University. [In Thai]
- Wanitchaya, K. (2007). *Statistical Analysis: Statistics for Management and Research* (10th Ed). Bangkok: Chulalongkorn University Press. [In Thai]